

קונטרס דעת תורה השמר לך "פענ"ן" חלק ג' מספר אבן מקיר תזעק

אור הזוהר 529 * אדר א' תשע"ד
מפעל הזוהר העולמי
 בנשיאות כ"ק אדמו"ר מהאלמין שליט"א מחבר למעלה מאלף ספרים טל: 0527651911
גרוילי הצדיקים ואומרים ללמוד זוהר הקדוש

ארגון רפואי יהודי: כשאתם אוכלים את הבהמה - הבהמה אוכלת אתכם!!! בשר בהמה - הסם הגדול לאדם

חוסר דם

ישנן נשים הסובלות מחוסר דם, והרופא מצוה עליהם לאכול בשר בהמה, שיידעו שלא כדאי להרוג את הגוף בגלל זה, יש עצה שהיא טובה בהרבה העוזרת לכל לקחת כדורי ברזל, ניתן לקבל אותם בכל בתי המרקחת, ובזה משתמשים אלפי אנשים שהם ב"ה בריאים וחזקים.

זה טוב גם בשביל ילדים ומבוגרים אם הם סובלים ממחסור בדם.

בשר העגלים סכנה בריאותית

בכך קובע מומחה שבדק את התפתחותן של העגלים שכל תקופה מביאה עמה ספיקות בהלכה, אחת הבעיות הקשות שהטכנולוגיה החדשה יצרה זו בעיית הכשרות, כך שחייבים להיות ערים לכל התפתחות טכנולוגית ושינויים בדרך גידול בעלי החיים. לאחרונה, היו לרבנים העוסקים בכשרות בעיות עם העגלים הקרואים "העגלים הלבנים" או כפי שקוראים להם "עגלי החלב".

בשר עגל שהוא מתחת לגיל שנה נקרא בשם "וויעל", והגדולים יותר משנה נקראים "ביעף".

מאמרנו הפעם עוסק בענין עגלי החלב, הגדלים ומתפתחים בחוות מיוחדות שם יש להם כלובים מיוחדים לכל עגל, החווה כולה יש לה 002 כלובים נפרדים, כל כלוב צר מאוד, העגל יכול בקושי לזוז, ומאכלים אותן בחלב סינטטי. רבים ממגדלי העגלים סבורים שזו הדרך לגידול עגלים, ולא מקבלים

את השיטה שהיתה נהוגה בעבר - שהעגלים היו רועים בשדות ואוכלים עשב ותדשא הארץ האחרים, - וזאת מסיבות כפי שנציין להלן. ראשית, אין צורך עוד בשטחי מרעה גדולים, בשיטה החדשה ניתן לגדל את העגלים בשטח קטן בהרבה, שנית, זה נוח יותר וניתן לבצע את העבודה תחת קורת גג אחד. ובנוסף לכך ניתן לשמור על מזג האוויר המקומי, בשיטה זו ניתן גם לחסוך, משפחה אחת מסוגלת לבדה לגדל עדרים גדולים ללא כל עזרה מבחוץ, וסיבה נוספת גדולה וחשובה, שבשיטה הנוכחית ניתן לדאוג לכך שהעגלים יסיפו משקל, מפטמים אותם בחלב סינטטי ודואגים שישמינו, דבר הגורר עמו רווחים גדולים בעת מכירת הבשר - הנמכר על פי משקל העגל. והסיבה הרביעית, שזו אולי הגדולה והחשובה ביותר, שהיהודים המחפשים בשר לשחיטה חלקה, מעדיפים את העגלים הלבנים וקשה מאוד למכור להם עגלים אדומים, וכך כשלא נותנים להם לרעות בשדות ומאכלים אותם בחלב סינטטי, ניתן לווסת אותן שיקבלו את צבע הלבן. - העגלים המיועדים לשחיטה הם בדרך כלל בני 16 שבועות בלבד.

לא ניכנס בשורות אלו לבריאות הבשר, שבדרך כלל בהתפתחות בשיטה כזו קיימות בעיות רפואיות רבות, אנחנו נתעכב כאן רק בבעיה ההלכתית.

לאחר השחיטה של הבהמה הגסה, צריכה כל בהמה לעבור בדיקת ריאות, האם אין

עליה חסרונות הנקראים "סירכות" ואם לא מצאו שום דבר דבוק על הריאה הרי ששחיטה זו נקראת "חלקה", וזאת כמובן בתנאי שלא יהיו עליה שאלות נוספות.

אם מצאו על הריאה סירכה, חייבים לעשות מספר בדיקות, וישנם אופנים מתי שהבשר עדיין כשר אך לא חלק, ומתי זה לא כשר כלל.

אבל בעגלים ההלכה היא, שהיא כשרה רק אם לא היה שום דבר על הריאות, וגם אם מצאו רק דבר קטן ופשוט ביותר השחיטה אינה כשרה, ולא עוזר כל בדיקה, כי בעגל כל כך צעיר אסור שימצא עליו חסרון כלשהו.

בשחיטת בהמה גסה אם מצאו סירכה על הריאה, היא עוברת בדיקה נוספת, אמנם בהמה זו כבר לא תהיה חלקה, אך בתנאים מסויימים היא בכל זאת כשרה, אבל בעגלים אין בכלל מושג של בשר חלק, או שזה כשר או שאינו כשר, כי אם מוצאים משהו על הריאה פירושו של דבר שהיה חור בריאה וממילא אין כל מקום להכשר.

בעבר, בשחיטת העגלים נדיר היה למצוא עגל שלא יהיה כשר, העגלים היו בריאים, נדיר למצוא בגיל צעיר כל כך שלא יהיו בריאים וממילא הריאות היו שלמים והשחיטה היתה כשרה, אבל היום, בשל פיתוח העגלים שלא בצורה המקובלת, יש לעגלים כל מיני מחלות ויש עליהן סירכות ומספר קטן מהם הן חלקות, לא יודעים בבירור, אך כפי הנראה רק שלשים אחוז כשרים. המשך בעלון הבא

המשך מעלון 527

ו. חיתוך של ארבע ורידין

החוק קובעת שלדעת הממשלה אין שחיטה הקנה הושט מתאימה. וע"כ מוכרחים לחתוך תוך עצם מעשה השחיטה, גם הארבע ורידין, דהיינו שני העורקים הראשיים, וכן שני העורקים הקרובים יותר להמפרקת.

ז. הריגה ע"י אקדח

לפי החוק צריך להיות אקדח מוכן על יד הבהמה ובמקרה שמעשה השחיטה לא יספק את דרישת החוק, על המפקח להרוג אתה בהמה באקדח.

ח. בעוד שנתיים תאסר השחיטה הנהוגה כאן ויאושר רק שחיטה עומדת, אשר ימצא חן בעיני הממונים על צעבעע"ח. פרטי החוק בה עוד לא נתבררו.

מכתב כח

ברוז שנתפרסם ממעם הרבנים שלימ"א עת צרה היא ליעקב

עם הגשת חוק גזירת השחיטה להפארלמנט, אשר החוק הזה מוסר בעלות השחיטה לידי עכו"ם, וגם יחולו חוקים חדשים בגוף מעשה השחיטה של בהמות, אנו רואים מחובתנו להודיע כי לדעתנו ולדעת רוב רבני הקהילות בלונדון ובמנשסטור יצ"ו שמחוק זה יכולים להולד חששות חמורות בכשרות השחיטה המסורה לנו מדור דור.

ובאנו לעורר שכ"א יפשפש במעשיו וירבה בתפילה ובתחנונים לעורר רחמי שמים, וביותר ביום צום י"ז תמוז שהקב"ה ירחם עלינו, ויקרע גזר דינו ויסתום פי מקטריגנו למען עוללנו וטפנו.

וזה קרוב לשלש שנים שאנו פועלים באופנים שונים של השתדליות בכל מקומות הרשמיים לבטל את רוע הגזירה, ות"ל ראינו פירות, ובסיעתא דשמיא נמשיך בכך עד שנזכה לשמוע בשורה טובה על ביטול הגזירה.

ובאנו עה"ח ביום א' ב' דר"ח תמוז תש"נ לפ"ק

מנחם מנדל שנייבלאג

נתן יוסף מייזלעס

אליקים שלעזינגר

שרגא פייביש שנייבלאג

אברהם שטרנבוך

בן ציון בלום

מכתב כט

נוכח הסכנה לשחיטה בקהילות היהודיות באירופה

(נדפס בעתון "המודיע")

פעם נוספת מאיימים על השחיטה היהודית באנגליה. האיום על השחיטה קיים כבר למעשה חמש

שנים (מאז שהמועצה לרווחת חיות משק שהוקמה בידי הממשלה הבריטית, פירסמה בשנת תשד"ם (1984) את הדו"ח על רווחת חיות משק בשעת שחיטתן לפי מנהגים דתיים) ואיום זה עודנו בתוקפו.

אולם, הפעם האיום בא מכוון אחר, לא מאנגליה ולא בקשר אליה, אלא איום הנוגע לכמעט כל מדינות אירופה. מקור האיום ב"טיטוט תקנה" שהוכנה ע"י נציבות השוק המשותף, כדי להגישה לאישור מועצת השוק. אישור התקנה יחייב את כל שתים עשרה המדינות המרכיבות את השוק המשותף (בלגיה, דנמרק, צרפת, גרמניה הפדראלית, יון, אירלנד, איטליה, לוקסנבורג, הולנד, פורטוגל, ספרד, והממלכה המאוחדת).

במאמריו דן הרב דב ברקוביץ, שהוא חבר הבי"ד של ה"פדריישאן" בלונדון, במשמעותה של הצעת השוק, ובודק את הדרכים והאמצעים שבהם אפשר לפעול נגד האיום.

מעט מאד אנשים מכירים את ההיסטוריה או את המבנה של הקהילה הכלכלית האירופית, וכמעט אין אנשים המכירים בפרוטרוט איך היא פועלת או המערכת המשפטית שהיא מיישמת. אולם חשוב לנו להבין קצת את הדרך בה היא פועלת, מכיון שיש לה סמכויות משמעותיות, שבסופו של דבר ישפיעו גם על מדינות נוספות, וביניהן גם על אנגליה.

אף שבאופן מסורתי היתה בריטניה תמיד עצמאית וזוהרה קצת בויתור על ריבונותה הלאומית, ואפילו שמבחינות רבות אנגליה עדיין נחשבת לשותף לא נלהב למסגרת האירופאית, המציאות היא שהיא נגררת יותר ויותר לקשרים הדוקים עם אירופה. בהוצרתו של שוק אחד ומאוחד בשנת 1992 תגבר התלות עוד יותר. לא נוכל לפעול נגד כל איום על השחיטה בצורה מניחה את הדעת (או כל איום אחר בעתיד) אם לא נבין קצת את המערכת בה אנו דנים.

הקהילה הכלכלית האירופאית (או השוק המשותף) הוקמה בשנת 1957, בשעה שנוסחה "אמנת רומא". כמו האמנה האירופאית לזכויות האדם, הקמתה היתה תוצאה של מלחמת העולם השנייה והרצון של האומות האירופאיות להחליף עוינות ויריבות עתיקה בשיתוף פעולה והסכמה הדדית. אולם, שלא כמו האמנה האירופאית ששאפה מתחילה להגן על זכויות הפרט וחירויות בסיסיות, מטרת אמנת רומא היתה רק הקמת ישות כלכלית מאוחדת או "שוק משותף", שיעודד שלום ויציבות באמצעות האינטרס האישי הנאור של המדינות המשתתפות.

המושג כשלעצמו נראה חיובי באופיו, שלא עקרונות אהבת הזולת היו המניעים לכך. אולם, כדאי לזכור את הדברים הנוקבים של הר"ן בדרשותיו, דרוש א', בנוגע לסכנה הפוטנציאלית של איחוד לאומים. הר"ן מעיר שאין רמז בתורה על דור הפלגה, שהאומות שהיו מעורבות היו אשמים בחטא כל שהוא, וכן אין פיזורם מתואר כעונש על פגמים או חולשות. אדרבה,

הר"ן מעיר שאחדות היא מעלה בפני עצמה, אפילו אם המעורבים בה הם חוטאים. והבעיה בתוכנית האחדות של האומות בדור ההפלגה הוא שהקמת סמכות על-לאומית, נוטה לחזק ולתגבר אפיונים שליליים, שיתכן שהיו קיימים קודם. לכן החליש הקב"ה את האיחוד המוצע, כדי למנוע מהם כל סכנה "שלא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות".

הדחיפה הראשונה לאיחוד אירופה באה מוינסטון צ'רצ'יל אחרי מלחמת העולם השנייה. הוא קרא ליציאת "מועצת אירופה" כליגה יעילה שבה יצומצמו מחסומים בין האומות, תאפשר תנועה ללא הגבלה, ויטפלו בבעיות כלכליות במכלול אחד, כוחות מזויינים משותפים יעמדו בכוננות כדי למנוע מלחמות בעתיד.

במשך השנים הלכו וגברו הפעולות ליצירה החדשה, ובתחילת שנת 1957 סוכמה "אמנת ההקמה של הקהילה הכללית האירופאית" שנחתמה במרץ ברומא. בכך נוצר השוק המשותף. האמנה הזו נודעת כ"אמנת רומא" או "אמנת השוק".

אמנת רומא קובעת את מסגרת ארגון השוק, מפרטת את המדיניות הבסיסית שלה, ומחוקקת את החקיקה היסודית המקנה לה אמינות משפטית. ביסודו של דבר ארבע ארגונים נפרדים (או מוסדות) מהווים את השוק המשותף, הנציבות, המועצה, האסיפה, ובית המשפט.

במובנים מסויימים הנציבות היא הבולטת מבין הארבעה. היא מורכבת מ"מועצה, של שבע עשרה חברים, המתמנים לתקופה של ארבע שנים לפי הסכם בין הממשלות של המדינות החברות. אולם הנציבים אינם מייצגים את ממשלותיהם כי הם עצמאיים לחלוטין, והם אחראים רק כלפי הפרלמנט האירופאי. הנציבות פועלת כ"שומר" אמנת רומא, ומבטיחה שתנאי האמנה יושמו. כמו כן היא יוזמת חקירות שיש חשש להפרות כלשהן. אולם מה שמשמעותי יותר היא, שהיא יוזמת מדיניות ע"י ניסוח המלצות ויש לה סמכויות משפטיות. לנציבות יש גם מחלקה מיוחדת המטפלת בעיני חקלאות.

הארגון השני, המועצה, מורכבת משרי החוץ של שתיים עשרה מדינות החברות, או השר המתאים לנושא הנדון באותה ישיבה (שחיטה למשל, בא תחת הכותרת מדיניות חקלאית, ולכן נדון ע"י שרי החקלאות השונים). חברי המועצה הם שליחי ממשלותיהם ולכן קשורים להוראות מדויקות מלמעלה. תפקיד מועצת השוק הוא להבטיח תיאום של המדיניות הכלכלית של החברות השונות, וכן להחליט החלטות, ולהפעיל את הסמכויות שהוענקו לה ע"י אמנת השוק המשותף. למשל, ביחס לשחיטה הרי מועצת השוק היא המוסמכת לפעול (לפי סעיף) 2 (34 של האמנה).

האסיפה של השוק הידועה בשם הפרלמנט האירופאי, מורכבת היום מ-518 חברים

(לצורת, גרמנה, איטליה, ובריטניה לכ"א 81 חברים) הם נבחרים לתקופה של חמש שנים ע"י בחירה ישירה של תושבי אירופה. הבחירות האחרונות נערכו ביולי 1989. הפרלמנט הנו בעיקר גוף מדיני, אבל יש לו השפעה מסויימת גם על חקיקה, משום שהמועצה או הנציבות חייבים להוועץ בו לפני העברת חקיקה.

ולבסוף, יש בית המשפט, המורכב משלוש עשרה שופטים ושש "פרקליטים כלליים". אלו מתמנים מבין אנשים בלתי תלויים מעל כל ספק, בעלי כישורים משפטיים מתאימים, לתקופה של שש שנים. לאחרונה גם הוקם "בית משפט לערכאה ראשונה".

תפקידו של בית המשפט להבטיח את ישום חוקי השוק בצורה נכונה, ולתת פירוש מוסמך לחוק. בהקשר זה יכול בית המשפט לבחון תוקפם של חוקי הנציבות או המועצה ולהחליט אם הם תואמים את האמנה.

באמנת השוק יש שני תנאים עיקריים היכולים להשפיע על נושא השחיטה. ראשית כל יש תנאי כללי בסעיף 5, המחייב את כל המדינות החברות לנקוט "בכל הצעדים המתאימים... להבטיח מלוי החובות הנובעים מאמנה זו, או באים כתוצאה מפעולה של מוסדות השוק". כמו כן "להקל על השגת משימות אלו" וכן "להמנע מכל צעד שיכול לסכן השגות מטרות האמנה". בקיצור, סעיף זה מחייב את כל חברי השוק לציית לאמנה ולכל הפעולות שבוצעו במסגרתה.

ברור שמנקודת מבטו של השוק עצמו מחייבים כל חוקי השוק את כל המדינות החברות, ומבטל כל חוק לאומי העומד בסתירה. למשל, חקיקת השוק בנוגע לשחיטה עדיפה על חקיקה בריטית כל שהיא, ולכן, בריטניה כחברה בשוק, מחוייבת, בגין חוק השוק המשותף, לציית לכל התקנות של השוק בנוגע לשחיטה.

כבר נקבע שלבתי משפט הלאומיים (למשל בית משפט בריטי), אין סמכות לקבוע שצעדים שנקט בהם השוק אינם תקיפים.

עד כאן המצב לפי חוקי השוק עצמם, ומה בנוגע לחוק הבריטי הפנימי? שאלה זו גרמה לדיון חוקתי לזהט מאז שהפרלמנט אישר את "חוק הקהלות האירופאיות" בשנת 1972. החוק קובע שחוקי השוק שייכים בצורה ישירה או תקיפים כחוק בממלכה המאוחדת, חרף כל חקיקה קודמת. ולכן, אע"פ שבתיאוריה המשפטית הבריטית ידו של הפרלמנט על העליונה, למעשה (כפי שהחליט בית הלורדים) חוקי השוק מבטלים חקיקה בריטית (התהליך החוקתי זהה בכל מדינה החברה בשוק).

התנאי השני המשמעותי באמנת השוק, הוא, מה שכלול בסעיף 189, שם נאמר: "כדי שהמועצה והנציבות יבצעו את משימתם בהתאם לתנאי אמנה זו, עליהם לתקן תקנות, להוציא הוראות,

הכלל מהתנאים הנוגעים להימום מוקדם, במקרה של שחיטה בהתאם למנהגים דתיים".

בדו"ח מסביר מצורף, המבהיר את מחשבתם של "ועדת המומחים להגנת בהמות" שערכו אמנה זו, מצהירה הועדה שלדעתם, בדרך כלל אין לשחוט בהמות אם לא הוממו קודם לכן, אולם הם מוסיפים, נחוץ להוציא מן הכלל מקרה של שחיטה דתית, כדי לכבד את העקרון שכל אחד חופשי לבטא את דתו, בין שאר הדברים בקיום נוהליו". במילים אחרות, שחיטה מותרת בתור יוצא מן הכלל (אם המדינות קובעות תנאי מפורש להתירה) כדי לקיים עקרון של חופש הדת.

אגב יש לשים לב, שהבהרה זו של סעיף 17 מרמזת בבירור שלפי סעיף (1) 9 של האמנה האירופאית לזכויות האדם, הזכות ל"בטא" את הדת "באמצעות תפילה, הוראה, מנהג, ושמירת מצותיה", אמנם כוללת הזכות לשחוט, בניגוד לפירוש הסעיף לפי בית המשפט העליון של הולנד.

שני נקודות נוספות באמנת 1979 ראויים לתשומת לב. סעיף 13 קובע "שבמקרה של שחיטת בהמות מסוג פרה או שור, יש לכלוא את הבהמה באמצעים מכניים לפני שחיתתן, כדי לחסוך כל צער וסבל, דאגה, חבלה, או חבורה שאפשר למנוע". אין כאן הבהרה איזה סוג מכלאה מותרת ואיזה אסורה. אולם סעיף 41 אוסר תליית הבהמה אחר שחיטה לפני סוף הדימום. שנית, סעיף 91 קובע על כל מדינה שותפה לאמנה להבטיח בעצמה שבמקרה שהיא בעצמה אינה מנפיקה את הרשיון הדרוש לשחיטה, ש"מקריבי (1) בהמות" יוסמכו ע"י ה"גופים הדתיים הנוגעים בדבר". ההתייחסות הפתאומית הזאת לשוחטים כ"מקריבי בהמות" אינו ברור.

משתים עשרה מדינות השוק נראה היום, שרק בלגיה צרפת והממלכה המאוחדת הם שותפים לאמנה האירופאית. אולם יש לשים לב שלפי החלטת מועצת השוק האירופאי ממאי 1988 המועצה האירופאית מטעם השוק המשותף, אין ל"אישור" זה התחייבות משפטית כשלעצמה, אבל יש כאן רמז על הכוונות של השוק לקשור את המדינות החברות בבוא הזמן לתנאי האמנה האירופאית.

ההצעות האחרונות של השוק כלולים ב"טיוטת הצעה לתקנת המועצה בענין הגנה על בהמות בשעת שחיתתן", שפורסמה בתחילת השנה כמסמך עבודה ע"י ההנהלה הכללית לעניני חקלאות שע"י הנציבות האירופאית. ב"הערות פתיחה" מתייחס המסתמך להוראת המועצה משנת 1974 בנושא הימום, לאמנה להגנה על בהמות שמשנת 1979, ולהחלטת 1988 המאשרת את האמנה. לאור תקנות האמנה, ומה שהם מכנים "מחקר מדעי אחרון", מנסה ההצעה לקבוע "סטנדרטים מינימליים משותפים" להגנה על חיות בשעת שחיתתן, כדי "להקל על השלמת שוק המשך בעלון הבא

להחליט החלטות, להמליץ המלצות, או לחוות דעה". בנוגע לשחיטה עלינו להתייחס רק להוראות ותקנות. שני אלו למעשה מחייבים מבחינה חוקית, אולם יש שוני בצורה בה הם פועלים. הוראה המחייבת את המדינות החברות אליה היא מפנית בנוגע "לתוצאה שיש להשיג", אבל משאירה לשלטונות הלאומיים "את הבחירה של הצורה והאמצעים". במילים אחרות, המטרה הכללית של הוראה מחייבת מבחינה חוקית את המדינות הנוגעות בדבר, ועליהם ליישמה, אבל יש מדה של גמישות איך בדיוק לבצעה. תקנה לעומתה מחייבת בכללותה, ונוגע באופן ישיר לכל המדינות החברות, בלי שום צורך בחקיקה או אפשרות של גמישות. בקיצור, תקנה של השוק נהפכת באופן אוטומטי לחלק מהחוק האנגלי.

יש היום שני תנאים המשפיעים בצורה ישירה על השחיטה. הראשונה היא הוראת המועצה (מס. 47\333 משנת 1947) בענין המום בהמות לפני השחיטה, ההוראה קובעת בעיקרה הימום כל הבהמות, וגרימת מות אח"כ במהירות האפשרית... בהתאם לנוהלים המתאימים". בהקדמה להוראה נאמר "על הקהילה האירופאית לנקוט פעולה כדי למנוע בדרך כלל כל צורת התאכזרות לבהמות" וכ"צעד ראשון... למנוע כל סבל מיותר לבהמות בשעת שחיתתן". אולם, "יש צורך לקחת בחשבון צרכים מיוחדים של מנהגים דתיים מסויימים".

ובסעיף 4 של ההוראה עצמה נאמר, "ההוראה הנוכחית אינה משפיעה על קביעות לאומית הקשורה לאמצעים מיוחדים של שחיטה הדרושים למנהגים דתיים מסויימים". במילים אחרות, הדרישה הכללית להימום בהמות שהוטלה ע"י ההוראה, אינה חלה על שחיטה, על כל פנים במדינות אלו בהם החקיקה הלאומית מתירה שחיטה בלי הימום. יש כאן הכרה ברורה למעשה, של הצרכים של הקהילות היהודיות (על אף שלא נאמר ששחיטה במהותה היא אמצעי אנושי, ולכן הימום בין כך מיותר).

התנאי השני הנוגע לשחיטה, כלול במה שמכונה "האמנה האירופאית להגנת בהמות לפני שחיטה". שלא כמו ההוראה משנת 1974 אין זה מסמך משפטי מחייב כי אם אמנה וולנטארית, שנערכה ע"י מועצת אירופה (מועצת אירופה אינה מועצת השוק, אלא ארגון אחר שהוקם בשנת 1948 וחברים בה היום עשרים ושתים מדינות. גם כל מדינות השוק חברים בה).

יש לשים לב שהאמנה האירופאית לזכויות האדם נוסחה ע"י מועצת אירופה. האמנה הרבה יותר מפורטת מההוראה של השוק המשותף משנת 1947, ומטרתה ל"הגן" על בהמות העומדות לשחיטה ולחסוך מהם סבל וצער, פחד ומצוקה. אולם היא אינה מוציאה את השחיטה מהדרישה להימום מוקדם, באותה דרך כמו ההוראה של השוק, אלא במקום זה בסעיף 17 נאמר שמותר "לכל מדינה חברה, להסמך יוצאים מן